

МАДАНИЯТ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ НАШРИ

№28 (58) 11.07.2019 йил

Тараддуд

“Буюк ипак йўли” да дўстлик алёрлари

8 июль куни Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлигида 11-13 июль кунлари Марғилон шахрида бўлиб ўтадиган I “Буюк ипак йўли” халқаро фольклор санъати фестивали олдидан матбуот анжумани ташкил қилинди. Анжуманда маданият вазирининг биринчи ўринбосари О.Назарбеков, республикамизнинг турли ҳудудларида фаолият олиб бораётган фольклор жамоалари ҳамда ОАВ вакиллари иштирок этишди.

Унда мамлакатимизда миллий музикаий меросимизни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш масаласи Президент Шавкат Мирзиёевнинг доимий эътиборида эканлиги таъкидланди. Юртимизда миллий санъатни раванқ топтириш борасидаги эътибор натижаси ўлароқ, эндиликда ҳар икки йилда бир марта Марғилон шахрида “Буюк ипак йўли” халқаро

фольклор санъати фестивали ўтказилиши кўзда тутилмоқда.

Тарихий манбалардан маълум бўлишича, Буюк ипак йўли ташкил топмасдан анча илгариеқ қадимги Шарқ, хусусан, Ўрта Осиё ҳудудларида ўзаро алмашинув йўллари мавжуд бўлган. Бронза давридаги (милoddан аввалги III-II минг йилликлар) ана шундай йўللardan бири “Ложувард

йўли” деб аталиб, унинг бир тармоғи Бадахшон, Бактрия ва Марғиёна ҳудудларини Хоразм, Сўғд, ҳозирги Марказий Қозоғистон ва Урал билан боғлаган бўлса, яна бир тармоғи Бактрия ва Марғиёнадан Месопотамияга қадар чўзилган. Бу йўл Помир тоғларидан бошланиб, Эрон, Олд Осиё, Миср орқали ўтган.

Ўрта Осиё ҳудудларида ривожланиш жараёнлари

антик даврдан бошлаб Буюк ипак йўли билан узвий боғлиқ. Хусусан, милoddан аввалги II асрдан бошлаб Хитой ва Ўрта Осиё тарихий-маданий вилоятлари билан савдо ҳамда маданий алоқалар ривожланиб борган. Фарғона, Сўғд ва Бактрияга ипакчилик кириб келган. Карвон йўли ривожланган сари бу алоқалар тараққий топди.

Давоми 2-саҳифада >>

Ушбу сонда

Пойтахт саҳнасида “Алломаи замон”

8-саҳифада >>

“Авесто” — илк тараққийёт қомуси

4-саҳифада >>

Анвар НАЗИР:

“Тириклик бор ерда танқидлар, таҳлиллар бўлади”

2-3 саҳифаларда >>

Тақдимот

Муқаддас туйғу тараннуми

Она юртга меҳр-муҳаббат, садоқат — муқаддас туйғу. Бу туйғунинг ёш авлод қалбига сингдириш эса ўта муҳим ва шарафли иш. Хоразм вилояти кўғирчоқ театри ижодий жамоаси томонидан саҳналаштирилган “Қалдирғоч билан Майна” номли спектакль ана шу эзгу мақсадга хизмат қилади.

Муассар Шодиева сценарийси асосида режиссёр Гулбахор Юсупова бошчилигида саҳналаштирилган томошада тарбиявий аҳамиятга молик, таъсирчан воқеалар қушлар ҳаёти орқали ифода

этилган.

Майналарнинг алдови туфайли “қора кучлар” оқимига тушиб қолган Қалдирғочбек туғилиб ўсган жойини тарк этиб, кўп қийинчиликларга, хавф-хатарларга дучор бўлади. Ёвуз мушук чаңғалига тушади.

Ўз вақтида ёрдамга етиб келган кадрдонлари — яхшилар кўмагида Қалдирғочбек она диёрига қайтади, Ватани қадрини англаб етади.

Спектаклдаги турли образларни ижро этган Азиза Тиллаева, Райҳон Назарова,

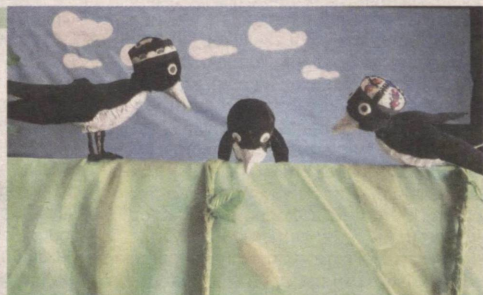
ва, Хурсанд Соипов, Нилуфар Назарова ва бошқаларнинг маҳорати тақдиротда иштирок этган бадиий кенгаш аъзолари, мутахассислар томонидан эътироф этилди.

Театр директори Д.Атабаев, адабий эмакдош Д.Юсупов, актёр А.Тиллаева, шунингдек, спектакль тақдиротида бевосита иштирок этган асар муаллифи М.Шодиева ва бошқалар болажонлар тарбиясида муҳим аҳамиятга молик саҳна асари муваффақиятини таъминлаган ибратли жиҳатлар ҳақида фикр-

мулоҳозаларини, шунингдек, тақлифларини билдирдилар.

Ушбу янги саҳна томошаси нафақат болажонларга ажойиб совға, балки ижодий жамоанинг ҳам ўзига хос юбилей туҳфаси бўлди. Бу йил театр ташкил топган сананинг 25 йиллиги нишонланади. Чорак асрлик фаолияти давомида вилоят кўғирчоқ театри 90 га яқин турли жанрдаги спектаклларни саҳналаштириб, жажжи томошабинларга тақдим этган.

Отабек ИСМОИЛОВ, журналист

Донолар сузлайди...

Бор овозни қўйиб кулмагин сира, Тубанлик бўлар бу кишилар ора.
Юсуф Хос Ҳожиб

Агар сенга сукут билан жавоб қайтаришган бўлса, бу жавоб қайтаришмади, дегани эмас.
Суқрот

Ақлиг киши ҳеч демас калом, Каломин биров қилмасдан тамом.
Саъдий Шерозий

Ташриф

Маданият вазири Қорақалпоғистонда

Давоми. Боши 1-саҳифада

“Буюк ипак йўли” да дўстлик алёрлари

Табийки, миллатлар ва мамлакатлар ўртасидаги маданият ришталари мустақамланиб, муסיқа, халқ ижодиёти, амалий санъат соҳаларида ҳам ўзаро алмашинувлар бўлган. Бунинг натижа-сида мақом санъати, бахшилик ва достон ижрочилиги ривожланди, янги турдаги созлар пайдо бўлди, чолғу асбоблари яшаш, нақш, кулоллик, хаттотлик такомиллашди. Шундай қилиб, Буюк ипак йўли нафақат моддий, балки маънавий бойликлар ортисида, маданиятлар турфа хиллиги кенгайишига катта ҳисса қўшиб, қадим фольклор санъатининг сақланиши ва ривожланишида ҳам асосий омиллардан бири бўлди.

Ушбу фольклор байрами миллий муסיқий меросимизни кўз қорачиғидек асраб-авайлаш, уни халқро миқёсда тарғиб этиш, бу йўналишда ижод қилаётган ижрочиларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш, фаолиятини кенг жамоатчиликка тарғиб этиш, маданий-маърифий алоқаларни халқро миқёсда янада ривожлантириш каби мақсадларни кўзлаши билан аҳамиятлидир.

Анжуманда маълум қилинишича, “Буюк ипак йўли” фестивали доирасида илмий-ижодий конференция, давра суҳбатлари, сайллар, концертлар, кўргазмалар ташкил этилади. Муסיқа ихлосмандлари учун ҳаваскор баъдий фольклор жамоалари, ашула ва ракс ансамбллари, яккахон ижрочиларнинг концертлари бўлиб ўтади. Шунингдек, қўшиқчилик санъати (алла, ўлан, лапар, терма, маросим қўшиқлари, халфачилик ва бошқа йўналишларда), ракс санъати (турли ҳудудларга хос ракс санъати), қадимий миллий фольклор чолғучилик санъати (миллий муסיқа чолғуларида куй-қўшиқлар ижроси) каби номинациялар бўйича ижодий танлов ўтказилади.

Санъат байрамида Эрон, Ҳиндистон, Франция, Россия, Жанубий Корея, Япония, Туркия, Мўғулистон ва бошқа давлатлардан фольклор жамоалари қатнашиши кўзда тутилган. Юртимиздан эса Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан “Сувсепар”, “Ер-ёр”, “Сахро саболари”, “Кармана”, “Гулдиёр”, “Бешқарсақ”, “Бойсун”, “Чавки”, “Дехқон болалари”, “Наврўз”, “Чодир жамол”, “Жўралар”, “Кабутар”, “Воҳа” ва бошқа жамоаларнинг чиқишлари кутилмоқда. Томоша давомида қадимий куй-қўшиқларни тинглаш билан бирга ҳар бир ҳудуднинг ўзига хос либослари, анъана ва урф-одатлари билан танишиш мумкин бўлади.

Бизнинг суҳбат

“Тириклик бор ерда танқидлар, таҳлиллар бўлади”

Анвар НАЗИР:

Бугун одамларда ҳуқуқий маданиятнинг ошгани ва янгича давр бошланмоқда, дейишга арзийдиган ижобий воқеалар кўп кузатилмоқда. Жамиятимиздаги мана шу ўзгаришлар ҳақида тарих, сиёсат ва жамият бўйича мустақил таҳлилчи Анвар Назировнинг фикрлари билан қизиқдик.

— Ўзбекистон халқининг бугунги ҳуқуқий маданияти, яшаш тарзи, сиёсий билимини ўтган давр билан таққослаганда қандай баҳолаш мумкин?
— Ушбу саволга жавоб излаш аслида жиддий масала ва илмий таҳлил асосида кўриб чиқиш керак бўлади. Бу ҳақда тарих ва ҳозирги замонга муносабат қилиб, чуқур илдиздан тортиб энг балинд нуқтасигача соатлаб фикр юритиш, жуда аччиқ ҳақиқатларни гапириш мумкин. Шундай экан, фикримни мухтасар қилиб айтишга ҳаракат қиламан.

Ҳуқуқий маданият деган тушунча ҳуқуқий жамият, ҳуқуқий давлат билан келиб чиқади. Қадимги замонларда Ўзбекистон ҳудудида ҳуқуқий асослар ҳозиргидан фарқ қилган. Масалан, Турон тарихида Аштархонийлар сулоласи, Темирайлар даври, Шайбонийлар сулоласи даврини олиб қарайдиган бўлсак, уларда тасаввуф катта роль ўйнаган. Тасаввуфда “маломатия” деган тушунча бор. Унга кўра ҳар бир му-сулмон одам камчиликларни яширмаслиги, холисона маълум қилиши, ҳатто оддий халқ вакили бўла туриб, подшоҳга қўрқмасдан хато ва камчиликларини айтиши керак бўлган. Булар юқорида тилга олинган сулолалар фаолияти кўп учраган. Бу маданият Улуғбек саройида, Шайбонийларда кузатилади. Бу сулоланинг вакилларида бири Абдуллахон II даврида бир шоир ўз асарларида, байтларида Абдуллахонга жуда кўп насиҳатлар қилиб, ҳатто уни танқид ҳам қилган. Собиқ шўро пропагандасига кўра, подшоҳлардан халқ ва шо-

ирлар норози бўлиб, ҳатто уларни ҳақоратлаб байтлар ёзишган, ўз фикрларини очик маълум қилишган. Аммо ўша шоирларнинг биронтаси ҳам жазоланмаган, чунки танқидга амалдорлар табиий ҳол деб қарашган, урф-одатларга кўра маломатия борлигини, одамлар камчиликларни, атрофдаги муаммоларни етказётганини ва буни сабрдоқат билан тинглаган ҳолда тўғри ҳулоса чиқариш кераклигини билишган. Масалан, Алишер Навоийнинг ижоди, ҳаётдаги воқеалар ҳам ушбу изоҳимни яна бир бор далиллайди. Яни Навоийнинг бу ҳатти-ҳаракати учун уни Ҳусайн Бойқаро қаттиқ жа-золаб, зиндондан қилмаган ёки ўлдириб юбормаган. Аф-суски, бу маломатия сўнги хонликлар даврида, Чор Рос-сияси кириб келганда, совет даврида ўзгарган. Масалан, Бухоро хонлигида ҳаттоки улаомларни танқид қилиш мумкин эмас, деган фатво-лар ҳам чиқарилади ва ва-зият мураккаблашиб ўзгариб кетади, яъни маломатия ме-росидан воз кечиш бошла-нади. Лекин кескинлашиш совет тузуми кириб кели-ши билан бошланади. Аммо танкилик француз олимни Се-тофан Дзюдянани айтдики, жа-дидчилик адабиётида тасав-вуфнинг таъсири, яъни ма-ломатия Абдулла Қодирий, Чўлпон ижодида яққол се-зилади. Бунда Қодирий ва Чўлпонлар 1920 йилларда ижтимоий ҳаётдаги, сиёсий ишлардаги муаммоларни ўз ичиде орқали фош этишга уринади. Бу борада Абдура-уф Фитрат ҳам жуда жиддий ижод қилади: “Шайтоннинг Тангрига қарши исёни” да тасаввуф калитлари билан

совет тузуми кирдикорла-рини фош қилиб ташлайди. Ҳатто бир мажлисда ошкоро ҳаракатдаги тузумнинг муаммоларини ҳам санаб ўтади.
Афсуски, бу маломатияга совет ҳукумати ўта тоқатсиз қарайди ва 1929 йилдаги ва-зият — зиёлиларни қатағон қилиш бошланади. 1936 йил-га келиб бу иш янада кен-гайди ва 1938-1939 йиллар-да авжига чиқади. Бунда Қодирий, Чўлпон, Фитрат ва шу каби кўплаб зиёлиларимизнинг 60 фоизи давр қурбонига айланади. Жамиятда ҳуқуқий, сиёсий мада-ниятнинг кескинлик билан ўзгариши кузатилади, яъни кимки бошқарув ишлари-даги хато ва камчиликлар-ни ошкоро танқид қилса ёки шунга монанд ижод қилса, унинг на ўзи, на ҳуқуқий ма-данияти инobatга олинган. Энг ачинарлиси шуки, икки йўлдан бирини танлаш ке-рак бўлган: ким социалис-тик турмуш тарзидан но-рози бўлса, у душман, яъни халқ душмани деб топил-ган. Афсуски, бунинг асо-ратлари ҳозиргача сезила-ди: одамларда “сен давлат тарафидасан, уни қандай бўлишидан қатъи назар, мақташинг, жоиз бўлса, уял-май маддоҳлик қилишинг керак”, ё “бирор кузатила-ётган хато ёки камчилик-ни тилга олсанг, давлат-га қаршисан, ҳукумат то-монидан халқ душманидек қараласан” деган тушунча бор. Бу тушунчалар иллатга айланиб улгурди ва жамия-тимизнинг ривожланишига катта тўсқинлик қилмоқда.
— Мулоқот қилиш мада-ниятимиз ҳақида қандай таҳлилларингиз бор?
— Истаймизи-йўқми,

Ўзбекистонда ҳам совет ти-зимининг таъсири қолган. Собиқ тузумда эркин мулоқот йўқ эди. Партия, унинг мафкуриси ва омма бор эди. Омма эса буларнинг фикрига қўшилиши шарт эди. Шундай экан, у пайтда одамлар ўз фикрини яши-рин тарзда билдирган, чун-ки очик фикр учун жазолаш-лар ҳам бўлган. Лекин вазият 1986-1987 йиллардан бошлаб ижобий томонга ўзгара бош-лайди. Яъни эркинлик наши-даси сезила бошлади.
Эркинлик — жуда муҳим нарсас. Биз баъзан эркин-лик деганда маиший то-монини тушунамиз. Бироқ ҳозир интеллектуал, сиёсий, ижтимоий ва зиёли бўлиб фикрлаш каби эркинлик ҳақида гапирадиган бўлсак, мустақилликка эришиш ара-фасида кенг мулоқот қилиш ҳаракати бошланди. Маса-лан, 100 минг аҳоли ўзбек ти-лининг давлат тили бўлиши учун ўзаро биргаликда, эз-гу бир мақсадда ҳаракат қилганини, мулоқотга ки-ришганини кўриш мумкин. Яна бир қизиқ ҳақиқатни айтиладиган бўлсак, 1917-1918 йиллари — Туркистон мух-торлияти пайтида одамлар, жамият қоққ бўлган деб ай-тилади. Аммо ўша пайтлар-да аёлларга сайлов ҳуқуқини бериш, биринчи парламент, виждон эркинлиги ва пре-зидент лавозими ҳақида қарорлар илгари сурилган эди. Бироқ бу фикрларнинг инobatга олиниши, амалга татибқ этилиши борасида-ги ваъдалар билан собиқ ту-зум одамларни алдади. Бу қарорлар тасдиқланганда мулоқот маданиятимиз ан-ча олдин ва яхши шакллан-ган бўларди балки. Афсус-ки, ўтган 20-25 йил ичида

Давоми 3-саҳифада

Учрашув

**“Современник”
Ўзбекистонга
келади**

5 июль куни Ўзбекистон Республикаси маданият вази Бахтиёр Сайфуллаев Россиянинг Москва шаҳридаги “Современник” театри директори Игорь Попов билан учрашди.

Ўзбекистон давлат консерваториясида бўлиб ўтган учрашувда жорий йилнинг ноябрь ойида “Современник” театрининг Ўзбекистонда ўтказилиши режалаштирилган гастроль сафари муҳокама

қилинди. Шунингдек, икки мамлакат етакчи театр жамоалари ўртасидаги ижодий ҳамкорлик масалаларига ҳам алоҳида тўхталиб ўтилди.

Ушбу театр 1956 йилда асос солинган. Унинг репертуаридан замонавий муаллифларнинг асарлари ўрин олган. “Современник” жамоаси томошабин билан замонавий тилда гаплашиш лозим, деган ақидага амал қилади.

Давоми. Боши 2-саҳифада

ҳам мулоқот маданияти-миз яхши шаклланди, дея олмайман, яъни одамларимизда бир-бирини тинглашда ҳурмат асосидаги тоқатлилик йўқ.

Мисол учун, ижтимоий тармоқни оладиган бўлсак, у ерда ким қандай мулоқот қилаётганини яққол кўриш, кузатиш мумкин. Ўзбекистон фуқароларининг мулоқотида тоқатсизлик, нафрат, масхаралаш, тушунишни, эшитишни истамасликни, ҳақ-ҳуқуқларни ҳимоя қилиш учун жуда хунук сўзлардан фойдаланишни кўп учратамиз. Биздаги одамлар бир нарсани тушунишмайдики, жамиятда ҳамманинг дунёқараши, маълумотни ҳазм қилиши, фикрлаши ҳар хил бўлади. Аммо одамларни, миллатни бирлаштира оладиган унсурлар бор: давлатнинг қонулар асосида қабул қилган тили, тарихи, маданий мероси ва албатта конституцияси. Юқорида ҳуқуқий маданият ҳақида гапирдим ва жойи келган

да яна бир нарсани эслаб ўтмоқчиман. Бизда одамларнинг ҳуқуқий маданияти деярли йўқ. Мисол, ижтимоий тармоқларда қандайдир мавзу ташланади, дейлик, кимнингдир қайси бир давлат сиёсатига алоқадор мақоласи ишида танқидий ҳолатлар сезилса, жамоатчилик фалол бўлади. Қадимдан айтиб келинадиган бир гап бор — дўст ачитиб гапирди, душман эса кулдириб. Энди бир савол туғилади, нега Ўзбекистон халқи мўрт фикр юртади? Сабаби оддий — мамлакатимиз шу пайтгача ёпиқ эди, хурлик йўқ эди, яъни одамларимиз мустақил фикрини айтолмасди, мақсадларини мустақил бажаролмасди, сайловларда ҳам мустақилликни ҳис этиб бўлмасди ва мустақил баҳсдан узоқлашган эди. Одамларни ижтимоий жиддий мавзулар қизиқтирмай қўйди. Чунки ўша мавзулар муҳокамага ташланмади.

Шу ўринда оммавий маданият бўйича ҳам ай-

рикада ҳам “ғийбат, ғийбатчи” деган тушунча борми?

— Уларда биздаги каби бунақа гап-сўзларни деярли учратмаймиз. Танқидни оддий ва нормал қабул қилишади. Айниқса, давлат ёки юридик шахслар ишида танқидий ҳолатлар сезилса, жамоатчилик фалол бўлади. Қадимдан айтиб келинадиган бир гап бор — дўст ачитиб гапирди, душман эса кулдириб. Энди бир савол туғилади, нега Ўзбекистон халқи мўрт фикр юртади? Сабаби оддий — мамлакатимиз шу пайтгача ёпиқ эди, хурлик йўқ эди, яъни одамларимиз мустақил фикрини айтолмасди, мақсадларини мустақил бажаролмасди, сайловларда ҳам мустақилликни ҳис этиб бўлмасди ва мустақил баҳсдан узоқлашган эди. Одамларни ижтимоий жиддий мавзулар қизиқтирмай қўйди. Чунки ўша мавзулар муҳокамага ташланмади.

Шу ўринда оммавий маданият бўйича ҳам ай-

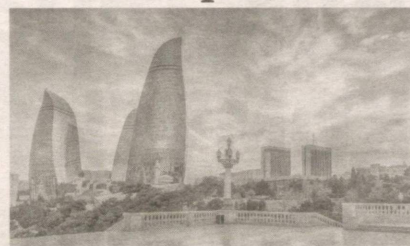
рим мисолларни келтириш мумкин. Яъни биз “оммавий маданият, маданият” деб такрорлайверамиз, аммо Европа ёки Америка аҳолисининг яшаш тарзини оммавий маданият дея гапириб туриб, ўзимиздаги маданият анча орқада қолиб кетганини тан олгимиз келмайди — анча сифатсиз, фақатгина маиший, бачкана ва майда мавзуларга ўралашиб қолган, муаммо шунда.

Мухтасар қилиб айтганда маданият, таълим бўйича бирор ижобий ечимга эришиш учун ҳар томонлама янгилик ва ривожланиш унсурларини ўзимизда тадбиқ этишни бошлаш керак. Вақт ўтапти, имкониятлар бирин-кетин ўтиб кетяпти. Соф тарихимизни тиклаш, одамлар онгини эркин фикрлаштига эришиш, халқнинг истак ва мақсадларини усту биллиш ҳамда шу каби ислохотларни жадаллаштириш керак.

Абдуқодир МҲМИНОВ
суҳбатлашди.

Номоддий маданий мерос

**Қадимий
шаҳарларимиз
ЮНЕСКО
эътиборида**

Букуда бўлиб ўтган ЮНЕСКО Бутунжаҳон мероси қўмитасининг 43-сессиясида Бухоро ва Самарқанд тарихий марказларининг сақлиниши борасидаги ҳисоботлар ҳам кўриб чиқилди.

“Самарқанд бўйича қабул қилинган ҳужжатда ЮНЕСКО Бутунжаҳон мероси қўмитаси Жаҳон мероси маркази ва ИКОМОС-га 2022 йилда бўладиган Шанхай ҳамкорлик ташкилотининг саммити учун инфраструктура ривожлантириш бўйича ўзбек томони лойиҳаларини биринчи навбатда кўриб чиқиш мажбуриятини юкледи. Мазкур пункт айна пайтда халқаро экспертлар билан биргаликда шаҳарни тараққий эттириш бўйича тайёрланаётган келгуси режаларни тезкор кўриб чиқишни таъминлайди, — дейди Бош вазир ўринбосари Азиз Абдуҳақимов ўзининг ижтимоий тармоқдаги саҳифасида. — Резолюцияда Самарқандни Бутунжаҳон мероси рўйхатидан чиқариш ҳақида ҳеч қандай гап йўқ”.

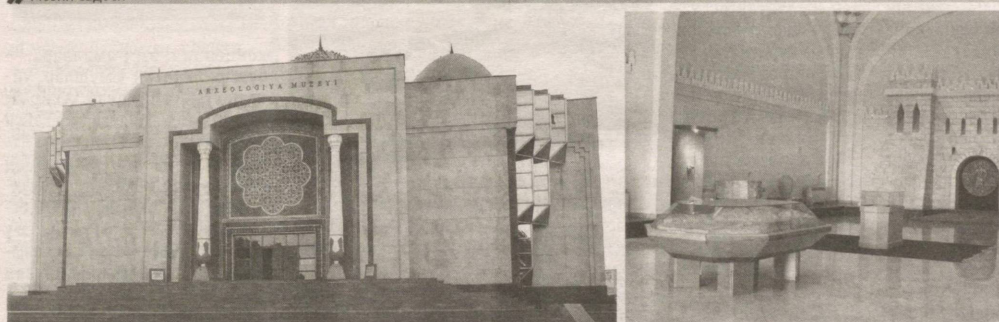
“Бухоро ҳақидаги қарорда ЮНЕСКО Жаҳон меросини бошқариш қўмитасининг ташкил этилиши ва юзга келадиган муаммоларни ҳал қилиш учун идоралараро мақсадли гуруҳни яратишга эътибор қаратади. Ўзбекистон томонидан Жаҳон мероси маркази ва ИКОМОСнинг Бухоро бўйича тавсияларини амалга оширишда салмоқли ишлар қилинди. Хусусан, халқаро экспертлар билан ҳамкорликда шаҳарни сақлаб қолиш бўйича зарурий ҳужжатлар тузилди ва улар тез орада ЮНЕСКО томонидан тақдим этилади”, — деб ёзади бош вазир ўринбосари.

Ҳужжатда Ўзбекистон раҳбариятининг бутунжаҳон мероси объектларини муҳофаза қилиш чоралари тўғрисидаги қарорлари, шунингдек, тарихий шаҳарларда қурилиш ишларини олиб бориш учун тўлов муддатини узайтириш ҳақидаги ҳукумат қарорлари маъқулланди.

Бундан олдин ЮНЕСКО Шаҳрисабзни бутунжаҳон мероси рўйхатидан чиқаришни эмас, аксинча, кейинги икки йилда шаҳарни қайта тиклаш бўйича аниқ саъй-ҳаракатларни амалга оширишни таклиф этаётгани хабар берилган эди.

Мозий садоси

**Музейлар хазинаси
жавоҳирлари**

Ўзбекистон Республикасида ягона археологик йўналишдаги Термиз археология музейи нафақат ўзининг ноёб экспонатлари, балки нодир ва бой кутубхонаси билан ҳам машҳурдир. У 2002 йил 2 апрелда Термиз шаҳрининг 2500 йиллик юбилейи муносабати билан ташкил этилган.

Музей фондида ҳозирги кунда 17875 та китоб ва журналлар сақланадиган кутубхона мавжуд бўлиб, ундан турли йўналишга оид китоблар билан бирга қадимий тош босма нашрлар ҳам ўрин олган. Музей кутубхона фондидаги бундай асарларнинг умумий сони 133 та бўлиб, шундан 96 таси тош босма китоблар, 37 донаси эса қўлёзма китоблардир. Кутубхонадан ўрин олган мана шундай энг қадимий китоблардан бири араб тилида ёзилган “Саҳих-ул Бухорий”

1-жуз тош босма китоби бўлиб, унинг 208 та саҳифаси сақланиб қолган. Мисринг Қоҳира шаҳрида чоп этилган ушбу асар Абу Абдуллоҳ Муҳаммад ибн Исмоил ибн Иброҳим ибн Муғайра ибн Вардазеҳнинг ҳадисига берилган шарҳ ҳисобланади.

“Ҳикмат-ул айнг” номли араб тилида чоп этилган яна бир тош босма китоб эса 739-саҳифагача сақланган. Нажмиддин ибн Ҳасан Али ибн Умар Исмолининг мазкур ислом шариятига оид масалала-

ри тўплами 1904 йил 30 декабрда Қозон шаҳрида чоп этилган.

Ҳофиз Шерозийнинг XIV асрга оид “Девони ғазал” қўлёзма асари эса ҳаттот Ал-Малик ал-Ваҳҳоб томонидан форс тилида битилган. Шунингдек, Мирзо Абдуқодир Бедилнинг тош босма усулида чоп этилган “Девони ғазал”, “Девони ғазал Маснавий”, “Муҳит аъзам” каби форс тилида битилган шеърый асарлардан иборат китоби тўлиқ сақланмаган. XVIII асрга оид ушбу нашр-

нинг 17-саҳифасидан 492-саҳифасигача етиб келган.

Бу дурдона асарлар ичида Муҳиддин ибн Арабийнинг “Пайгамбаримиз (с.а.в.)нинг сурати ва сийрати тарихидан” номли асари ҳам бор. Мазкур китоблар ҳали охиригача тўлиқ ўрганилмаган.

Р.ХУДОЙБЕРДИЕВ
Термиз
археология музейи
илмий ишлар бўйича
директор ўринбосари
Н.ХУДОЙБЕРДИЕВА,
музей кутубхона
мудир

Халқаро фестивалъ

Ўзбек санъаткорларидан маҳорат дарслари

Болгария Республикасининг Несебрь шаҳрида бўлиб ўтган "Euro Folk-2019" Европа фольклор фестивали доирасида ўзбек санъати ва маданиятига бағишланган маҳорат дарслари ҳам ўтказилди. Унда ташриф буюрган меҳмонларга миллий музика асбобларимиз, рақс ҳаракатлари тўғрисида

маълумотлар берилди.

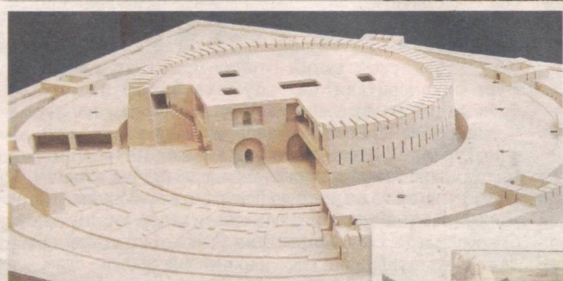
Йигирмата давлатдан 40 дан ортиқ гуруҳлар қатнашган ушбу чемпионатда ўзбек санъаткорлари умумжамоа ҳисобида 2-ўринни эгаллашди. 1-ўрин Болгария санъаткорларига, 3-ўрин украиналикларга насиб этди.

Юртимиз музейлари

“Авесто” — илк тараққиёт қомуси

Инсоният тарихида хат-ёзув пайдо бўлганидан бери ўтган 5-7 минг йиллик даврларида аждодларимиз неча юз минглаб ёдномалар ёзиб қолдирганлар. Ёзувлар дастлаб ёғоч пўстлоғига, тошга, терига, пергамент парчалари, кейинроқ мис, темир тахтачаларга, суяк ва ипак матоларга битилган.

Сўнгги йилларда мамлакатимизнинг Сармишсой (Навоий вилояти), Обигарм (Тошкент вилояти), Султон Увайс тоғ ён бағирлари (кўхна Хоразм)дан топилган овчилик, чорвачилик касбини ифодаловчи шакл-расмлар, жумладан, ой, кўёш, ноль ёки бир рақамини эслатувчи белгилар тарих фанида ўзига хос ажойиб янгилик бўлди. Негаки, юқорида эслатиб ўтилган қоя ёзув белгилари ўзидан кейин такомиллашиб ҳозирги ҳолатга келган хат-ёзув, алифболарнинг дебочаси бўлган эди.

Жаҳон халқлари адабиётининг нодир дурдоналари: “Гангамаш”, “Ўликлар китоби”, “Ун-ци”, “Трипитака”, “Веда”, “Инжил”, “Таврот”, “Илиада” каби китоблар кўшиқ, дoston, мадҳия, афсона ва мифлар шаклида авлоддан-авлодга оғзаки ва ёзма тарзда ўтиб, бизгача етиб келган. Ана шундай асарлар ичида биз учун энг ноёби “Авесто” китобидир. У қадимги хоразмийлар тилида “Пўстак”, “Апастак”, кейинчалик “Абиста”, яъни мол териси — пўстакка битилган битиклар деган маъноларни англатади.

Тадқиқотчилар “Авесто” китоби Хоразм воҳасида ёзилганини тан олдилар. Уни нафақат тарихий, этнографик, диний, балки еру осмон, борлик ва инсон тафаккурининг мангулиги, дунёнинг яратилиши, наботот ва таабобат, эзгу фикр, эзгу сўз ва амалларни тарғиб этувчи, дунёни янгилашга қаратилган илк цивилизация қомуси, деб ҳисоблайдилар. Унинг марказида ер, сув, ҳаво, ўт-олов ва атроф-муҳитни яшнатувчи инсон меҳнати, унинг ақлу заковати билан вужудга келадиган тамаддун тараққиёти эзгуликлари мужасамдир.

Дунё халқлари тарихида ҳеч бир китоб “Авесто” чалиқ қаршиликка дучор бўлмаган, ўт-оловда ёндирилса ҳам, йўқ бўлиб кетмаган.

Абу Райҳон Беруний “Ёдгорликлар” асарида қайд этишича, “Доро

саройида “Абиста”нинг 12 минг қорамол терисига тилло суви билан битилган нусхаси бор эди. Уни Исқандар Зулқарнайн ўтда ёқди ва бир қисмини устози Арастуға (Аристотель) жунатди” деб ёзади.

Халқаро ЮНЕСКО ташкилоти ҳуқуқимизнинг “Авесто” китоби ёзилган сананинг 2700 йиллигини кенг миқёсда нишонлаш бўйича таклифини маъқуллаганидан сўнг Урганч шаҳрида 20 гектарлик боғ-мажмуа бунёд этилди ва 16 метрлик маҳобатли ёдгорлик ўрнатилди.

Ва лекин... “Авесто” ватани — Хоразм ўлкасида унинг мероси, яралиш тарихи, маҳаллий халқ турмушида ҳанузгача амал қилиниб келаётган урф-одат, расм-русумлар, топономи ёдгорликлар, рақс, лапар, фольклор санъатидаги жозибатор ўйинлар ҳақида ҳикоя қилувчи музей яратиш ҳеч кимнинг хаёлига ҳам келмади. Бу муаммони ҳал этиш учун ўлкашунос-археолог ва санъаткорлар бел боғлаб ишга киришдилар.

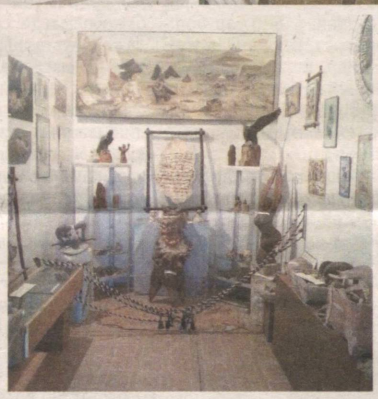
2000-2001 йилларда воҳа бўйлаб илмий-амалий экспедиция ташкил этилди. Унинг таркибида этнограф, археолог, марфоголог, тарихчи олимлар, телерадиомухбирлар бор эди. Экспедиция икки йил баҳор ва куз ойларида Туямўйин дарасидан Орол денгизигача, Хива атрофидан Аёз қалъагача бўлган сал кам 70 километрик йўлни қадамба-қадам босиб, кўхна қалъалар, харобалар, зиёратгоҳ ва қабристонлардан 100 дан зиёд артефактлар, остюнонлар, топономи номлар, 5-7 минг ва ҳатто миллион йиллик ўтмишга доир ноёб ашёвий далиллар топдилар. Шу тариқа ташкил этилган “Авесто” музейи бойиб борди. Унинг хона ва залларида “Археология”, “Этнография”, “Авесто изидан”, “Хоразм алломалари”, “Маъмур академияси”, “Эл ардоқлаган кишилар” мавзусидаги композициялар жой олди.

Айни пайтда бу ерда 2006 ок-

тябрь ойида Қорақалпоғистоннинг Чилпикқалъа қазирдан қавлаб олинган Юра даврига оид 85-90 миллион йиллик тошга айланган дарахт, 2200 йиллик остюдон (ганчдан ишланган оссурий — марҳумларнинг кўёшда қуритилган суякларини сақлайдиган қабртош), Алишер Навоийнинг Ҳиротда кўчирилган “Хамса” асари қўлёзма нусхаси сақланмоқда. Қўлёзманинг боши ва охириги варақлари, ички саҳифалари заҳдан бироз шикастланган бўлса ҳам, у бизга аждодларимизнинг китобат санъати тажриба маҳоратидан, хусниҳат ёзуви маданиятининг нақадар юксаклигидан далолат берувчи бебаҳо ҳужжат ҳисобланади.

Музей фондида 2 мингга яқин турли даврларга доир қўлёзма ҳужжатлари, ашёвий далиллар, миллий либослар, уй-рўзгор буюмлари, XIX-XX асрларда ясалган тасвирий санъат намуналари, фото-материаллар мавжуд. Шунингдек, “Авесто”нинг кўй терисига ёзилган график нусха макети (нусхаси), XV-XIX асрларда Хиндистон (Бомбей), Париж, Лондон, Копенгаген, Москва, Техрон ва Тошкент шаҳарларида босмадан чиқарилган китоб нусхалари (ёки копиялари) — томошабинларда катта таассурот қолдирмоқда. Бу ерда муқаддас китоблар номийш этилаётгани дунё динлари ҳақида маълумот беришга хизмат қилмоқда.

Маълумки, “Авесто”ни тиклаш учун 14 аср вақт керак бўлди. У дастлаб 1991-1992 йилларда “Гулистон” журналы саҳифаларида босиб чиқарилди. 2001-2015 йилларда Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат наشريётида икки марта кўп нусхада chop этилди.

концепция, эзгу амаллар... — бажариладиган юмушлар, уйиморат, қурилмалар. Ахир бу ҳар қандай жамиятда, ҳар қайси минтақада, ҳар қандай муҳит-шароитда амалга оширилиши лозим бўладиган ҳолатлар тизмининг режаси эмасми? “Авесто” — инсонларни эзгу сўз, эзгу амалларга даъват этувчи ва ҳаф-хатардан огоҳликка қақирувчи мангу қақирқидир.

Шу ўринда воҳа тарихида умрини эзгуликка бахшида этган буюк шахсларни эсламай ўтиш мумкин эмас. Ўз ҳисобидан воҳада энг гўзал минорани қурдирган Хива хонининг бош вазири Саййид Ислон Хўжа, Хоразм тарихи ва санъати дурдоналарини йиғиб, дунёга донг таратган буюк ўлкашунос коллекционер И.В.Савицкий (1915 йил, Киев, 1984 йил, Нукус), урганчлик Ниёзмат Ҳожи Матчанов (1925-2006), ЮНЕСКО халқаро ташкилоти информация академиясининг ҳақиқий аъзоси, профессор Худойёр Оллоёров эзгу амалларни шиор қилиб, ҳаёт мазмунига айлантириб, ўзларидан бебаҳо мерос қолдирган саховатли, улуг инсонлар эдилар.

Урганчлик Ниёзмат Матжанов умр бўйи тўплаган маблағларини “Авесто мероси” (Хоразм тарихи ва маданияти) музейи учун васият қилган. Бугун Урганч шаҳрининг Шовот канали соҳилидаги мухташам саройда халқаро “Олтин мерос” жамғармаси қошидаги хайрия музейи ўз фаолиятини олиб бормоқда.

Комилжон НУРЖАНОВ, “Авесто” музейи директори

Халқаро танлов

Яна
бир ютук
муборак!

Термиз шаҳридаги 2-болалар музика ва санъат мактаби ўқувчиси Комила Астанақулова 2 июль кун Россиянинг Санкт-Петербург шаҳрида ўтказилган "Артист-2019" Халқаро фестивалининг "Я могу" лойиҳаси асосида ташкил этилган танловда қатнашиб, I даражали диплом билан тақдирланди.

Комила бундан олдин Москвада ўтказилган бастакорлар ва ижрочиларнинг XI Халқаро конкурсида 2-ўринни эгаллаганди. У йил да-

вомида Россиянинг "Голос дети" кўрсатувида фаол иштирок этиб, қўлга киритган ютуқлари учун "Зулфия" номидаги Давлат мукофотига ҳам муносиб кўрилди.

Сурхондарё вилояти ҳокимлиги ва маданият бошқармаси Комиланинг эришган ютуқлари учун 2-БМСМ ўқитувчиси Нурика Георгиевнага миннатдорчилик билдириб, ўқувчисининг навбатдаги талабаси билан муборакбод этишди.

Абитуриент-2019

ЎЗДСМИ: қабул жараёни қандай кечмоқда?

Шу кунларда олий таълим муассасалари талаба бўлиш илжинидаги толиби илмлар билан гавжум. Уларнинг фикру хаёлини биттагина савол банд этган: "Бу йил талаба бўла олармиканман?"

Мамлакатимизда илмга чанқоқ ёшлар, хусусан, абитуриентлар учун қулайликлар бу йил янада кўпайди: қабул жараёни соддалаштирилди. Хужжат топширишда ортиқча сарсонгарчиликларга чек қўйилди, кириш имтиҳонларида ҳам шаффофлик, ошқоралик ва очиқлик тамойилларига амал қилиниши қатъий назорат остида бўлиши айтилмоқда, ўқишга киришга ёрдам беришни ваъда қиладиган турли фибрибгарларнинг тузогига тушмаслик ҳақида ота-оналар огоҳлантирилмоқда. Мана шу ижобий шарт-шароитлар тўғрисида илм олиш истагидаги ёшлар сони йилдан-йилга ортиб борапти. Сўнги йилларда бу борада қабул қилинган қатор қарор лойиҳалар айнан жараёни янада соддалаштириш, ортиқча овозгарчиликларга йўл қўймаслик мақсадига йўналтирилгани билан абитуриентларга маъқул бўлмоқда. Айниқса, сиртки таълим йўналишининг жорий этилгани кўпларнинг дилдаги зап бўлди.

Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректори Гўзал ХОЛИҚУЛОВА билан шу мавзуда суҳбатлашдик.

— 2012 йилдан санъат ва маданият институти мақомида фаолият бошлаган олий таълим даргоҳи ўтган қисқа муддат давомида халқимиз маданияти ва санъати ривожини йўлида муносиб хизмат кўрсатадиган мутахассисларни етказиб бериш масъулиятини талаб даражасида бажариб келмоқда, — дейди суҳбатдошимиз. — Ҳозирги кунда жами талабалар сони 1898 нафарни ташкил этади. Уларнинг 1592 нафари бакалавриятда, 88 нафари магистратурада, 213 нафари сиртки ва махсус сиртки бўлимларда тахсил олмоқда. Уларга 205 нафар малакали профессор-ўқитувчилар таълим-тарбия бериб келмоқда. Халқ ижодиёти, театр санъати, кино, телевидение ва радио санъати каби факультетлар негизда 21 та йўналиш бўйича таълим олган битирувчиларимиз санъат ва маданият соҳасида ўз йўналишлари бўйича соҳа ривожига муносиб ҳисса қўшаётганини таъкидлаш жоиз.

— Лекин улар орасида маданият ва санъат соҳасида самарали фаолият олиб бораётган, аммо дипломи бўлмаганлар ҳам бор. Уларга ҳам тегишли таълим олишда ёрдам бериб оладиган имкониятлар бўлдимми?

— Тўғри, шунинг учун ҳам таълим соҳасидаги қарорларда ўқитишнинг сиртки таълим шакли жорий этилган. Ҳозирги кунда сиртки ва махсус сиртки бўлимида 213 нафар талаба тахсил олмоқда.

— Бу йилги қабул жараёни ҳақида нималарни айти оласиз?

— 2019-2020 ўқув йили учун ҳужжатлар қабул қилиш давом этмоқда. Бу йил санъат ва маданият институтига таълимнинг 21 йўналиши (жумладан: касб таълими, санъатшунослик, актёрлик, режиссёрлик, техногон санъат, кинооператорлик, халқ ижодиёти, маданият ва санъат мультимедиявий лойиҳалаш, кутубхона ва ахборот фаолияти, ижтимоий маданий фаолият, санъат соҳасида продюсерлик) бўйича 570 нафар талаба қабул қилинади. Уларнинг 38 нафари грант, 532 нафари тўлов-контракт асосида ўқишга режалаштирилган.

— Шу ўринда сиртки таълим йўналиши бўйича қабул жараёни хусусида кенгроқ маълумот берсангиз...

— Ҳозирги кунда ўқиш, изланиш, олий маълумот олиш иштиғидаги ёшлар, соҳа вакиллари учун қўшимча қулайликлар яратилаётганидан яхши хабардорсиз. Ху-

сусан, ҳам ўқиб, ҳам ишлаш мумкинлиги сиртки бўлимига бўлган қизиқишни кучайтирди. Масалан, маданият соҳасида бир неча йиллардан буён фаолият олиб бораётган тажрибали мутахассислар, каммида 3 йиллик стаж борлар махсус сиртки бўлимига қабул қилиниб, улар учун имтиёзлар имкон доирасида яратилади. Лекин мактаб, коллеж, лицейни тугатиб келаётган битирувчилардан стаж талаб қилинмаслиги ҳам бор гап. Демак, хужжат топширишда улар учун ҳеч қандай муаммо бўлмади.

Шу кунгача кундузги бўлимига 1351 та, сирткига эса 1671 та хужжат қабул қилинди. Сиртки бўлимида бу йил 175 нафар талаба ўқийди. Лекин улар фақат тўлов-контракт асосида ўқишади.

Шундай бўлса-да, олий маълумот олиш истагидаги талабдорлар оз эмас. Ҳозирча

хужжатларни 15 июн-гача қабул қилиш ҳақидаги кўрсатма бўйича иш олиб бориляпти. Шундай экан, хурматли абитуриентларимиз тезроқ ҳаракат қилишлари керак. Талабалик насиб этган ёшларимизни эса илм-фан, санъат ва маданият соҳасидаги энг сўнги янгилликлар, инновациялар асосида ўтиладиган дарслар,

соҳанинг етуқ мутахассислари, профессор, олимлар, эл севган санъаткорлар, режиссёр ва актёрлар иштирокидаги учрашувлар, семинар дарслар кутмоқда. Ҳозирги кунда 52 нафар талабамиз республика миқёсидаги, 26 та талаба халқаро конференцияларда иштирок этиб, қимматбаҳо совғалар ва дипломларга эга бўлишди. Уларнинг уч нафари эса Ўзбекистон Республикаси Президенти стипендияси, Алишер Навоий, Ислон Каримов номидаги стипендиялар совриндори ҳисобланади. Умид қиламизки, бу йил даргоҳимизга қабул қилинадиган ёшлар орасида ҳам мана шундай ютуқларга сазовор бўлиб, институтиимиз шарафини ҳимоя қиладиган иқтидорлилар кўп. Натижаларни эса вақт кўрсатади.

С.РИХСИЕВА
суҳбатлашди.

Танлов

Ғолиблар тақдирланди

6 июль кун Ўзбекистон давлат консерваториясида "Халқ чолғулари ижрочилари" республика танлови ғолибларини тақдирлаш маросими бўлиб ўтди.

Олти кун давомида 100 га яқин ижрочилар иштирокида ўтган ушбу танлов 7 та номинация бўйича қизгин беллашувлар билан кечди. Ғолибларни тақдирлаш маросимида Ўзбекистон давлат консерваториясининг икки талабаси — биринчи ўрин соҳибини Тоштемир Шукруллаев ва учинчи ўринга муносиб кўрилган Давронбек Қахрамоновларнинг битта наини биргаликда чалган ҳолда кутилмаган чиқиши барча томошабилларнинг қизгин олқишига сазовор бўлди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси маданият вазири Бахтиёр Сайфуллаев иштирок этиб, ғолибларни мукофотлашдан олдин маъруза танлов ҳақида ўз фикрларини билдирди.

— Ушбу танловга юртимизда неча-неча санъат ва маданият масканларида таълим олаётган ёшларимиз бўла туриб, бор-йўғи 94 нафар ижрочи қатнашгани яхши натижа эмас, — деди маданият вазири. — Мингга ёшлар бу танловга келиб, ўзини синаб кўриши керак эди. Мана, ютуқлар ҳам ёмон эмас. Биринчи ўрин соҳибларига минг доллар атрофида пул мукофоти ва Ўзбекистон давлат консерваториясига имтиёзли равишда ўқишга кириш имкони берилмоқда. Кейинги танловларда қатнашчилар сони янада кўпроқ бўлади, деган умиддамиз.

Ҳакамлар ҳайъатининг қарорига асосан танловнинг 7 нафар иштирокчиси 1-ўрин, 8 нафари 2-ўрин, 7 нафари 3-ўринга муносиб кўрилиб, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. Биринчи, иккинчи ва учинчи ўрин эгаларининг барчасига энг кам иш ҳақининг 40, 30, 20 баравари миқдорда пул мукофотлари берилди.

Тақдирлаш маросимидан сўнг танлов иштирокчиларининг тала концерти намойиш этилди.

А.МҶМИНОВ,
муаллиф олган суратлар

» Санъат мактабларида

Китоб акцияси

2 июль куни Бухоро ихтисослаштирилган санъат мактабида “Беш ташаббус, беш қанот” лойиҳаси асосида “Президентимиз ташаббуси — ёшларимиз имконияти” деб номланган китоб акцияси ўтказилди. Акция давомида бар-

ча устоз-мураббий, педагоглар, ўқувчилар ўзи севиб, мутлоа қилган китобларни мактаб кутубхонасига совға тариқасида топширдилар. Шунингдек, 2018-2019 ўқув йилида маданий-маърифий тад-

бирларда фаол иштирок этган иқтидорли ўқувчи-ёшлар ва уларнинг кўп йиллик тажрибага эга устозлари мактаб раҳбарияти томонидан тақдирланди. Тадбир давомида битирувчиларнинг дипломлари топширилди.

» Фестиваль

Хаваскор жамоалар беллашуви

27 июнь куни Бухоро вилояти мусиқали драма театрида хаваскор театр жамоалари ҳамда театр студияларининг фестивали бўлиб ўтди.

Вилоят маданият бошқармаси томонидан ташкил этилган ушбу тадбирда барча туманлардан келган хаваскор жамоалар ўзларининг актёрлик маҳоратларини намойиш қилишди.

Фестивалда Қоровулбозор тумани вакиллари хаваскор театр жамоалари номинацияси бўйича, вилоят кўғирчоқ театри эса театр студиялари номинацияси бўйича биринчи ўринга муносиб топилди. Фестиваль ғолиблари вилоят маданият бошқармаси томонидан қимматбаҳо совғалар ва биринчи даражали диплом билан тақдирландилар.

» Кўрик-танлов

Вилоят босқичига йўлланма олди

Ўсиб келаётган ёш авлод қалбида Ватанга муҳаббат ва садоқат туйғуларини камол топтириш, она юрт тақдирига дахлдорлик ҳисси билан йўғрилган мазмунан теран, бадиий етук қўшиқлар яратишни рағбатлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги томонидан ташкил этилган республика миқёсидаги “Ягонасан, муқаддас Ватан!” шиори остидаги қўшиқлар кўрик-танлови янги-янги истеъдод эгаларини кашф этмоқда.

3 июль куни Андижон вилояти Булоқбоши туманидаги “Ширмонбулоқ” маданият марказида юртимиз мустақиллигининг 28 йиллигига бағишланган ушбу кўрик-танловнинг туман босқичи бўлиб ўтди. Унда 20 дан ортиқ профессионал хонандалар, яқка ижрочилар ва хаваскор қўшиқчилар қатнашдилар.

Танлов давомида Шерзодбек Хотамов, Муслимбек Мўминов, Раҳматилло Тиллаев ва Шоҳруҳбек Хусановларнинг чиқишлари ҳакамлар ҳайъати томонидан юқори баҳоланди. Улар танловнинг вилоят босқичида иштирок этиш учун йўлланмани кўлга киритишди.

С.СОТВОЛДИЕВ,

Андижон вилояти Булоқбоши тумани маданият бўлими мутахассиси

» Янги спектакль

Халқимизнинг сеvimли адиби Абдулла Қодирийнинг ҳажвий асарлари асосида илк маротаба кўғирчоқ театрлари учун сахна асари яратилди. Сурхондарё вилояти кўғирчоқ театри жамоаси драматург Шавкат Дўстмуҳаммаднинг Абдулла Қодирий ҳажвий асарлари мотивида яратган “Қодирий кулдирганда” номли сатирик комедиясини томошабинларга тақдим этди.

“Қодирий кулдирганда”

Қодирий ҳажвий асарларида ҳам кучли ижтимоий ғояларни тарғиб қилиш билан бирга жамият ҳаётига бефарқ эмаслигини яққол сездирган. Жамиятдаги ҳар бир иллат — қимматчилик, йўқчилик, нотўғри тақсимотлар, ахлоқсизлик, мутассиблик, фикрсизлик, лоқайдлик, лақмалик, соддалик ва фирибгарлик каби нуқсонлар ёзувчининг назаридан четда қолмаган. Адибнинг “Думи тушиб қолибди”, “Гирвонлик Маллавой”, “Калвак маҳзумнинг хотира дафтарида”, “Тошпўлат тажанг нима дейди?” каби асарларидаги қахрамонларига ўхшаш инсонлар бугунги кунимизда ҳам учраб туради.

Мана шундай асарлар асосида саҳналаштирилган спектакль қахрамонларини Валишер Раҳмонов

(Маллабой ва масхарабоз), Бахтиёр Алимардонов (масхарабоз), Зебо Каримова (Калвак маҳзум), Шерзод Турсунов (Тошпўлат тандир), Малоҳат Жумаева (Фотима)лар ижро этишди.

Кўғирчоқ театри учун ёзилган ушбу пьесада бугунги кунда ҳам эскирмаган мавзу — одамларнинг абгор турмушини кўрмай, эшаги бошланган томонга йўғалайдиган амалдорларнинг халқ дарду ташвишига қизиқмаслиги очиқ баён қилинган. Томошабин кўз ўнгига Маллабойнинг фош бўлиши одамларни алдашнинг, фирибгарлик қилишнинг салбий оқибатларини очиб беради. Асар бировнинг ҳақидан ҳазар қилиш, шу билан бирга, мўъжиза кутмасдан ўзи учун меҳнат қилиш шартлиги ҳақидаги доимий долзарб бўлган

ғояларни илгари суради.

Премьерада Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги “Репертуар таҳрир” бўлими бошлиғи, драматург Хайитмат Расул иштирок этди. У ҳали ёш бўлишига қарамай, ижодда дадил қадамлар ташлаётган драматург Шавкат Дўстмуҳаммаднинг янги асар билан кутлаб, муваффақиятлар тилади.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Шомурод Юсупов режиссёрлигида саҳналаштирилган мазкур асар расмони — З.Едгоров, кўғирчоқ устаси — А.Норбоев, мусиқаларни эса С.Рўзиев танлаган.

Спектакль илк намойишдаёқ томошабинлар олқишига сазовор бўлди.

Муҳиба ИСМАТУЛЛАЕВА,
Муаззам НИШОНБОВЕВА

Ягонасан, муқаддас Ватан!

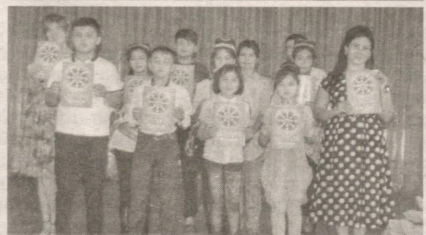
4 июль куни Андижон вилояти Марҳамат туман маданият бўлими ҳамда ёшлар иттифоқи туман кенгаши билан ҳамкорликда “Ягонасан, муқаддас Ватан!” кўрик-танловининг туман босқичи ўтказилди.

Танловда ҳакамлар томонидан ижрочиларнинг маҳорати, танлаган шеъри мазмуни, саҳна маданияти ҳамда қўшиқлар мусиқасига эътибор берилди. 14 нафар иштирокчи қатнашган тадбирда она Ватанни мадҳ этувчи тароналар янгради.

Ғолибларга танловнинг вилоят босқичида иштирок этиш учун йўлланмалар берилди. Шунингдек, улар маданият бўлими ҳамда ёшлар иттифоқининг фахрий ёрликлари ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирландилар.

А.ЮЛДАШЕВ,

Андижон вилояти Марҳамат туман маданият бўлими мудири

» Тақдимот

Саҳнада — “Айиқ” спектакли

9 июль куни Бухоро вилояти мусиқали драма театрида Антон Чехов қаламига мансуб комедия жанридаги “Айиқ” деб номланган спектакль намойиш этилди.

Мазкур асар Ўзбекистон халқ артисти, “Эл-юрт хурмати” ордени соҳиби Убайдулла Омон режиссёрлигида саҳналаштирилди. Спектакль учун мусиқалар Юрий Исмаилов томонидан танланган.

Янги асар томошабинлар томонидан илиқ кутиб олинди.

